

- Heemkunde vereniging De Bongard
- Sectie archeologie

- Presenteert!

- **Opgraving van een Romeins graf te Vlengendaal-Bocholtz**

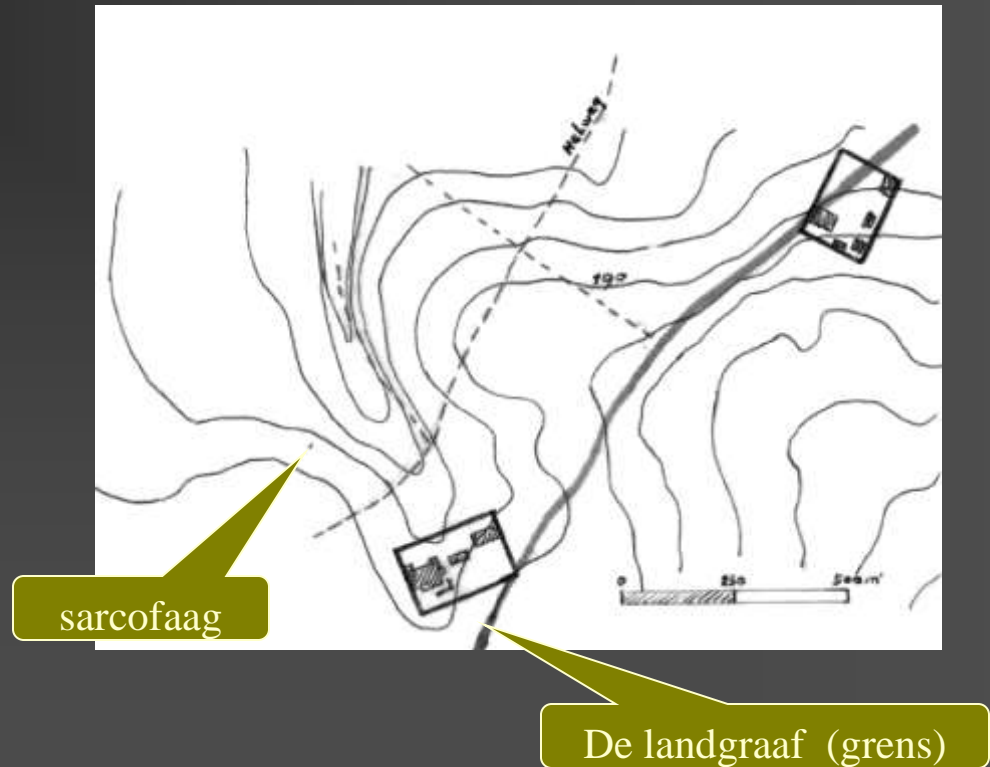
Waar is de sarcofaag gevonden?

- 1 = Villa Vlengendaal opgegraven in 1911-1913
- 2 = Villa Dellender of Butterweide gedeeltelijk opgegraven in 1992

hoogteligging van de villae en de sarcofaag.

- De sarcofaag ligt op ongeveer 183 mtr boven het N.A.P.
- Beide villae liggen ongeveer op de 190 mtr hoogtelijn

Gezien vanaf de Helweg.

Zicht vanaf het graf op de villa Vlengendaal.

Wie heeft hem gevonden!

- Grondeigenaar en vinder van de sarcofaag met zijn echtgenoot “on site” zoals dat heet.
- Fam. Hupperetz – Cremers.

Wie hebben de opgraving uitgevoerd?

- Het projectteam van het R.O.B.
- In de persoon van Tessa de groot als archeoloog.
- En Klaas Greving als de technische man.

Verder   Joke Nientker
                 Wim Arler
                 Wim de Jong
                 Hans Huisman.

De vindplaats.

Foto
Michiel
Demacker

Het obstakel is een in model gekapte steen.

Foto Michiel Demacker

A large orange excavator is being transported on a red truck in a field. The excavator is mounted on a flatbed trailer. The truck is a red cab with a yellow stripe. The field is brown and appears to be recently plowed. In the background, there are two large white wind turbines. The sky is blue with some clouds. The text "De versterking arriveerd." is overlaid on the image in a yellow font.

De versterking arriveerd.

Foto Michiel Demacker.

Er wordt een begin gemaakt.
En het is meteen raak, een complete stenen askist.

Foto's v/h
R.O.B.

Men laat kruiselings twee grondruggen staan.

Steeds beter zijn de contouren te zien.
Maar hierdoor ook steeds meer een
uitnodiging voor nachtelijke beroving.

Foto
Michiel
Demacker

Het vrijwilligersteam “nachtelijke bewakers” zoals het later door B en W voor hun inzet bedankt wordt.

De sarcofaag, en een fundament?

Misschien een fundament voor een monument.

(Des te rijker des te groter de grafsteen.)

De eerste bijzondere vondst.

Aan de beugel hangt
vaak ook nog een
oliepotje.

strigilis

Van heinde
en verre
komen
deskundige
en geïnteres-
seerden.

Het Romeinse gat.

De stenen naast de sarcofaag worden vrijgelegd.

Glazen flesje

■ Strigilus

- Onverwachts werd ook aan de Zuid-West zijde een vondst gedaan.
- Nu werd duidelijk dat er veel meer moest zijn en de opgraving wel eens veel langer zou gaan duren als gedacht.

Een geplaveide vloer?

Inmeten en op papier vastleggen.

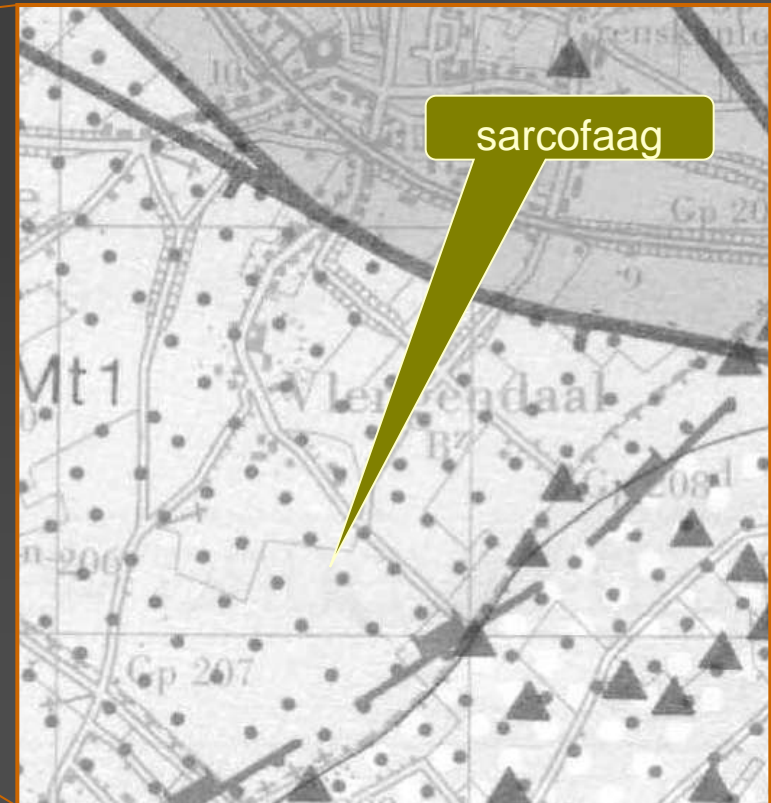
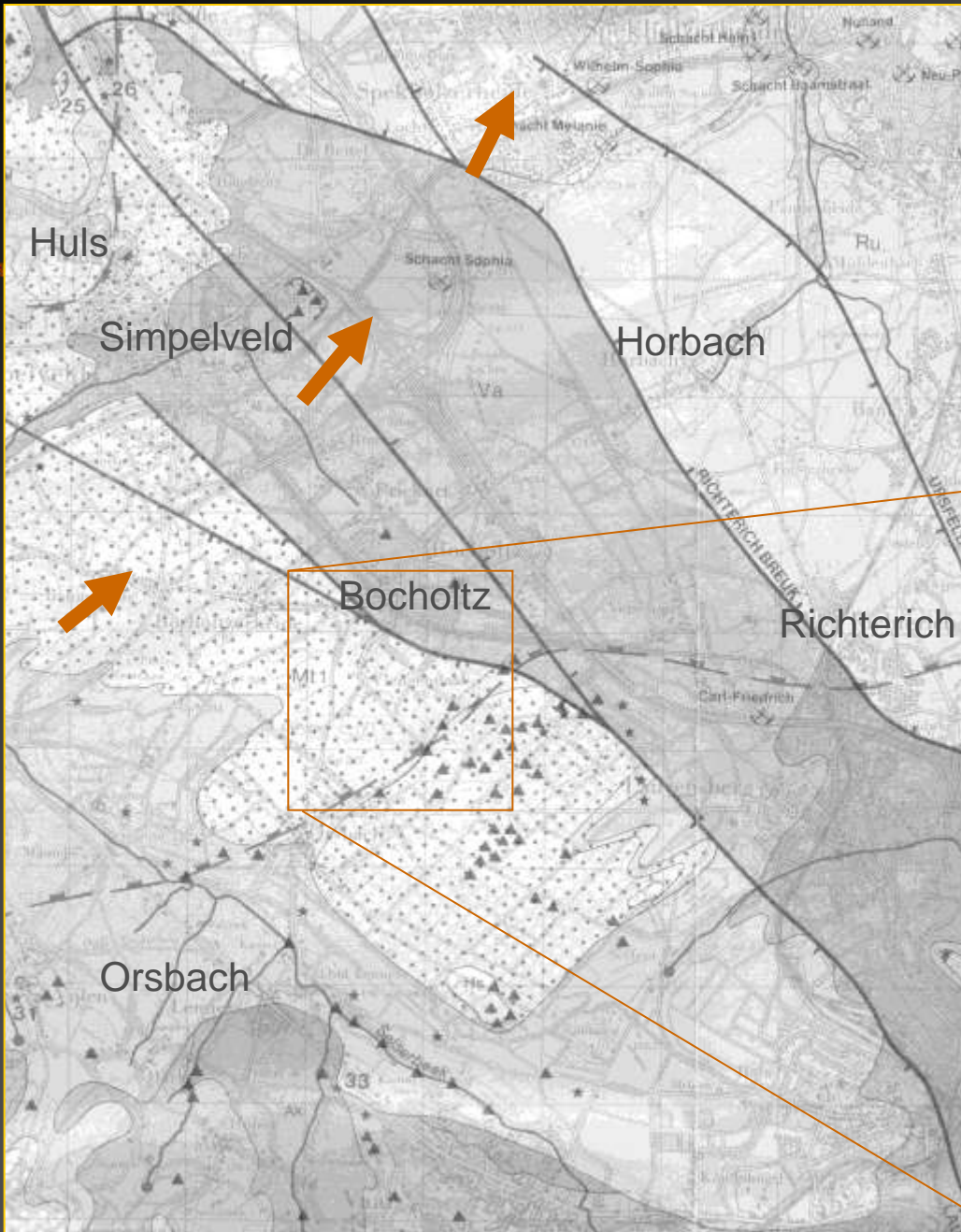

Nog even over de grondlagen rondom de sarcofaag.

Geologische kaart Bocholtz en omgeving, Situatie ± 2 miljoen jaar geleden.

Onder de stenen komen steeds meer voorwerpen
tevoorschijn.

Een bronzen kom en
een beker? komen na
 ± 1800 jaar opnieuw
aan het daglicht.

De donkere vlek blijkt
straks een
balsamarium te zijn.

■ Een brok
grond met
veel roest
vlekken!

Foto's v/h R.O.B.

En het Balsamarium zo uit de grond.

Is het een bijoutheriekistje?

Het “bijouteriekistje” wordt in zijn geheel geborgen.
Om elders onderzocht te worden.

We kijken nu over de lengte-as v/d sarcofaag richting oosten.

Een week opgraven is voorbij, de sarcofaag wordt afgedekt voor het weekend met plastic, grond, en de bak van de dieplepel.

Maandag 17 november het werk is hervat.

Onder de strigilus komt nog meer te voorschijn!

Schoolkinderen uit Bocholtz met verstand van zaken.

Het zwaard Excalibur uit Bocholtz.

M.b.v een staalplaat wordt hij voor transport gereed gemaakt.

Het doorgezakte steenpakket boven de vondsten.

Ook hier de wand
van de romeinse
uitgraving.

Het steen pakket vanaf de Westzijde gezien.

■ Weer het romeins
gegraven gat.

media

Steeds meer voorwerpen zien het daglicht weer.

Blijven meten en vastleggen.

Ook het ijzeren klapstoeltje

Het glazen flesje als onderdeel van een glasservice.

Het olielampje wordt bewonderd.

Het olielampje
voorzien van
zijn
vondstnummer
en gereed voor
transport naar
de
restaurateur.

Alweer een voorwerp van brons.

Een kruik?

Duidelijk een kruikvorm, maar de leemlaag laat niet van de wand los Hier is dus wat anders aan de hand!

Wat zou de inhoud van de fles zijn geweest?

Is een brok leem (met inhoud) rondom vrij,
dan wordt weer de truc met de stalen plaat gebruikt.

Een glazen rand van "iets" steekt uit de leem.

Er blijft nog één ding over!! de klapstoel
ooit met de rug tegen de sarcofaag gezet.

De staalplaat is onder het stoeltje door geduwd
waarna het geheel is losgewrikt van de sarcofaag
wand. Wij zien hier de achterkant van de klapstoel.

Woensdag de 2de Week De sarcofaag wordt gelicht. Pers Notabelen en belangstellende zijn er klaar voor.

De op maat gemaakte bak wordt in stelling gebracht.

Met de graafmachine wordt de plaat onder de sarcofaag door geduwd.

En na 18 eeuwen gaat de sarcofaag weer op transport.

De drie hoofdrolspelers onderweg.

Op houten wielen aangevoerd,
en op luchtbanden afgevoerd.

Enkele bijzondere voorwerpen worden nog even getoond.

Een lege plek blijft over!
De ondergrond is nog eens goed bekeken maar
duidelijk is,
de grond is ongeroerd!

Om zeker te zijn dat er
in de buurt niet meer
graven liggen zijn een
paar proefsleuven
gegraven.

Enkele meters breed en
tientallen meters ver.

Helaas zonder resultaat.

Dan rest alleen de sarcofaag nog

Wat zit er nog in en hoe halen we hem leeg?

- Er zit grond in, want dat was te zien.
- Men had besloten de sarcofaag te legen in het bijzijn van publiek met zelfs een “webcam” voor live beelden op internet.
- Dit alles ging plaatsvinden in het Thermen museum te Heerlen.

(Foto van het R.O.B.)

Genoeg belangstelling!

Eerst losse grond en dan een paar platte stenen.

(Foto van het R.O.B.)

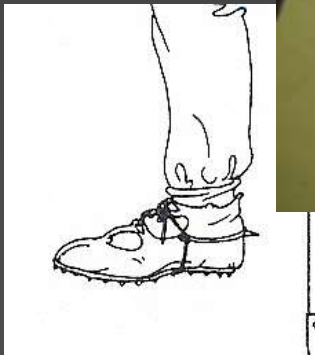

Onder de platte stenen komen crematieresten tevoorschijn.

Kleine voorwerpen komen we tegen.

In de sarcofaag

En later in het Lab.

Zoals dit bronzen riembeslag.

Net als buiten worden alle
vondsten ingemeten,
zodat later eventuele
conclusies getrokken
kunnen worden.

brokken grond met inhoud

en

alle losse grond

gaan naar het labaratorium.

En in één hoek komt een glazen flesje te voorschijn.

Als in Bocholtz het stof allang weer is neer gedaald wordt in Amersfoort hard gewerkt aan het binnen gekomen materiaal **zoals!**

- Een brok leem met klapstoel.
- Een brok leem met Glasservies.
- Een brok leem met “bijouteriekistje”.
- Een sterk verroest stalen voorwerp (Excalibur).
- Een brok leem met crematieresten.
- Een brok leem met riembeslag uit de askist.
- En tientallen losse voorwerpen.

De eerste onderzoek resultaten worden ons bij een bezoek aan Amersfoort gepresenteerd.

Zoals een röntgenopname van het “bijouteriekistje”.

Hier de brok leem uit de sarcofaag waarin de resten van een leren riem met bijbehorend bronsbeslag.

Crematierresten met gesmolten glas.

Een inktpotje bleef als laatste over van een brok leem uit de sarcofaag.

Twee bronzen
kruikjes.

kandelaartje met
olielampje.

Handgreepje met gezichtje.

Zeskantige fles uit de bijkamer.

Foto v/h R.O.B.

G
l
a
s
w
e
r
k

Een glazen schaal
waarvan wij de rand
uit de brok leem
zagen steken.

Uit de sarcofaag.

Een
zilveren
lepeltje.

Foto's v/h R.O.B.

Ge-
soleer
de
kruik?

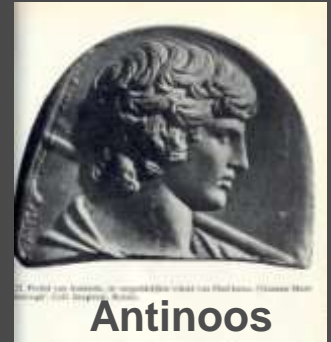
Bronzen
kom

Actaeon

Het
balsamarium

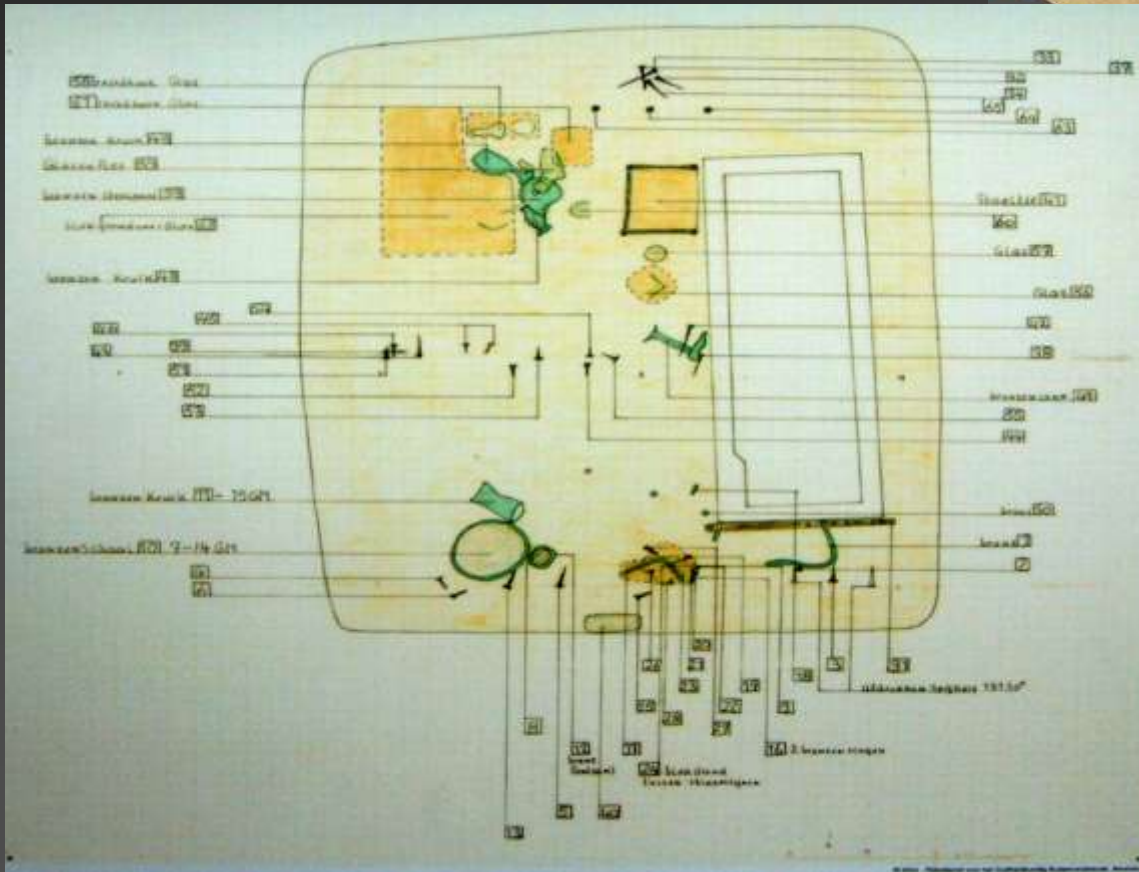
Antinoos

Foto's v/h R.O.B.

De bijkamer naast de Sarcofaag.

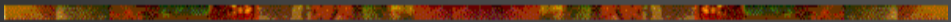
Bron R.O.B.

De rijen spijkers geven aan waar de draagbalken hebben gezeten die het steenpakket moesten dragen.

De Toekomst.

Het Thermenmuseum hoopt in 2005 een reconstructie van het graf met de gerestaureerde sarcofaag en vondsten te kunnen realiseren.

Met spanning wachten wij op het R.O.B. rapport.

Dank voor Uw
aandacht.

En misschien
tot ziens in het
Thermenmuseum!